

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. д-р Пенка Пенева Стефанова – Пеева

Ръководител Клиника Детска хирургия

УМБАЛ „Св. Георги“ – Пловдив

Медицински Университет - Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

професионално направление *МЕДИЦИНА*

докторска програма *ДЕТСКА ХИРУРГИЯ*

Автор: д-р Петя Иванова Мутафчиева-Спасова

Форма на докторантурата: свободна

Научно звено: Клиника по Детска хирургия към УМАБЛСМ „Н.И.Пирогов“

Тема: *„Ролята на съвременните минимално инвазивни хирургични техники за диагностика и стадирание на туморите в детска възраст“*

Научен ръководител: доц. д-р Христо Шивачев, дм

проф. д-р Росен Дребов, дмн

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с чл. 4, ал.2 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и на чл.10 от Правилника за развитието на академичния състав в УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД, съгласно протокол № НС-01/02.04.2015г. от заседание на Научния съвет:

- Заявление до Научния съвет на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд
- автобиография в европейски формат с подпис на докторанта
- копие от диплома за висше образование
- заповеди за зачисляване в докторантура, прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението; за отчисляване с право на защита
- индивидуалния план на докторантурата
- протокол от Научен съвет за предварително обсъждане на дисертационния труд и взетите решения за разкриване на процедура и за състав на научно жури
- дисертационен труд
- автореферат

- списък на научните публикации по темата на дисертацията
- копия на научните публикации
- списък на участията в научни форуми
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи
- други документи, свързани с хода на процедурата

Докторантът е приложил 4 публикация (в български издания) и 5 научни съобщения в национални и международни форуми.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Петя Иванова Мутафчиева-Спасова е родена на 07.03.1987 година. Завършила е медицинското си образование през 2011 г. в МУ-София. От 2011 г. започва работа в Клиника по Детска хирургия към УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“. От 2015 г. е докторант към Клиниката по Детска хирургия, УМБАЛСМ ”Н. И. Пирогов“. Владее три езика.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Онкологичните заболявания в детската възраст, макар и редки, са втора по честота причина за смъртност в посочената група. При децата тези заболявания са актуален медико-социален проблем поради особеностите на клиничното протичане, трудната диагностика, многообразните усложнения и съществените промени в терапията през последните години, довели до промяна в изискванията към отделните етапи на лечебно-диагностичния процес.

Дисертационният труд разглежда за първи път у нас подробно отделните методи и техники за получаване на материал за дефинитивна хистологична диагностика, както и възможностите им по отношение верифициране на стадия на туморния процес. Последното е от основно значение при определяне на терапевтичната тактика при пациентите с онкологични заболявания след въвеждането на множество нови терапевтични протоколи, базирани на прецизиране на отделни метаболитни и генетични характеристики на конкретния тумор, както и стратифициране на риска.

Както е видно от литературния обзор авторът има задълбочени познания по темата, която разглежда в различни аспекти. Детайлно са разгледани описаните в литературата различни методи за получаване на биопсичен материал и стадиране на туморните процеси, техните възможности при различни видове тумори, индикации, контраиндикации, предимства и недостатъци на всеки от тях. Разгледани са проблемите в комплексното лечение на пациентите, включително техническите особености на всеки от методите.

4. Познаване на проблема

Представеният от докторантката литературен обзор е на 23 страници и цялостно обхваща отразяването на различните определения, класификации, особености в технически аспект и възможности на достъпните към настоящия момент методи за диагностика и стадиране на туморните процеси в детската възраст. Разгледани са проблемите и становищата в достъпната литература, отнасящи се към комплексното диагностициране и проследяване на пациентите. Детайлно са представени описаните в литературата различни методи на диагностика, както и мястото на всеки един от тях в

цялостните диагностично-лечебни алгоритми. Литературният обзор е направен на базата на 205 цитирани публикации, от които 24 на кирилица и 181 на латиница. Всички публикации касаят разглеждания проблем и са актуални.

5. Методика на изследването

Целта е поставена е ясно и конкретно. Задачи са точно формулирани и достатъчни за постигане на поставената цел. Докторантката постига адекватен отговор на задачите, които си е поставила в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е написан на 131 страници и е структуриран по следния начин:

- I. Въведение – 2 страници
- II. Литературен обзор – 23 страници
- III. Цели и задачи – 1 страница
- IV. Клиничен материал – 6 страници
- V. Методика - 25 страници
- VI. Резултати – 25 страници
- VII. Обсъждане – 11 страници
- VIII. Заключение – 2 страници
- IX. Изводи – 2 страници
- X. Библиография - 23 страници

Дисертационната тема е онагледена с 11 фигури и 26 таблици.

Дисертационният труд обхваща период от 14 години: от 2004 до 2018 г. включително. Той представлява ретро- и проспективен анализ на децата с вътрегръдни и вътрекоремни туморни формации, хоспитализирани и подложени на биопсия на формациите в Клиника по Детска хирургия към УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов”. Пациентите са разделени на три групи – Група 1 - 15 деца, при които е извършена перкутанна иглена биопсия за период 2006-2018 г. (ретро- и проспективен анализ), Група 2 – 58 деца, оперирани с минимално инвазивни техники (ВАТХ и лапароскопия) в периода 2004-2018 г. (ретро- и проспективен анализ) и Група 3 - 34 деца, оперирани конвенционално в периода 2004-2011 г. (ретроспективен анализ). Направен е анализ на материала от трите групи, извършено е сравнително проучване на резултатите при трите групи лекувани деца, като са използвани и приложени широка гама диагностични и лечебни методики и аналитични методи. Всяка една от методиките е обстойно описана.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

1. Извършен е подробен съвременен литературен обзор върху възможностите, които миниинвазивните хирургични техники предлагат в диагностично-лечебния процес по отношение на онкологичните заболявания с торакална и абдоминална локализация в детската възраст.

2. Обобщени са актуални литературни данни за чувствителност, специфичност, възможности и основни недостатъци на образните методи и иглените биопсични техники в диагностиката на туморните процеси в гръдния кош и коремната кухина в педиатричната популация.

3. Въведени са минимално инвазивните хирургични методи (ВАТХ и лапароскопия) като рутинна техника в диагностиката и стадирането на вътрегръдните и вътрекоремни тумори в детската възраст, като са изведени основни индикации и контраиндикации за приложението им.

4. Въведен е диагностично-лечебен алгоритъм при пациенти със съмнение за неопласичен процес с първична или метастатична локализация в гръден кош, гръдна стена, коремна кухина или коремна стена.

5. Определени са индикации за провеждането на миниинвазивна биопсия и стадиране при деца – с тумори, разположени в дълбочина в гръдния кош и коремната кухина, при наличие на усложнени туморни формации, както и при увредени предоперативно пациенти с повишен риск от кървене.

6. Потвърдени са по-краткото оперативно време и постоперативен и общ болничен престой при ВАТХ и лапароскопията в сравнение с отворените хирургични техники (торакотомия и лапаротомия).

7. Потвърдени са намалените потребности от аналгезия следоперативно след извършване на минимално инвазивни биопсии със стадиране в сравнение със същите след отворена хирургична намеса.

8. Потвърдена е сравнимата ефективност и безопасност на миниинвазивните техники с отворените методи, при съществени предимства на първите по отношение на минимална париеална травма и възможност за по-ранно започване на последващите етапи на лечението при педиатричните пациенти с онкологични заболявания.

Предложеният дисертационен труд се явява най-пълното за момента проучване и сравнителен анализ на приложението на минимално инвазивните, иглените и отворени техники за биопсия и стадиране на туморните процеси в нашата страна.

8. Лично участие на докторанта

Дисертантът лично е провел дисертационното изследване, участвал е във всяка стъпка на процеса на анализ и съпоставяне на резултатите и получените резултати и приносите са негова лична заслуга.

9. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

10. Критични забележки и препоръки

Представената дисертационна тема е изключително актуална за съвременната хирургия. Би следвало да се наблегне на необходимостта от създаването на мултидисциплинарен екип от

специалисти – детски хирурзи, детски онколози, патолози и други. Съвместните им усилия биха могли да допринесат за по точната оценка във въвеждането на предложеният диагностично-лечебен алгоритъм при пациенти със съмнение за неопласичен процес в ежедневната практиката. Предлагам в бъдеще да се помисли за създаването на такъв мултидисциплинарен екип за оптимизиране на диагностиката и лечението на детските солидни тумори. Тези мои предложения не омаловажават стойността на дисертационния труд, както и неговите приноси.

11. Лични впечатления

Познавам д-р Петя Мутафчиева от няколко години. Тя е много интелигентен и амбициозен млад хирург. Знаеща, можеща и много чаровна тя се ползва с авторитет сред колегите си и пациентите. Добре работи в колектив. Бързо и отговорно реагира на всяка поставена и задача.

12. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Лечението на малигнените процеси в детската възраст през последните години търпи постоянно динамично развитие. Подобрява се преживяемост и качество на живот на пациентите. Въвеждането на индивидуализирани химио-, лъче- и имунотерапевтични протоколи предполага необходимостта на окончателна хистологична диагноза преди започване на лечението като задължителен елемент и поставя нови предизвикателства пред детската онкологична хирургия. Уместно е това значително научно проучване за нашата страна да бъде популяризирано сред по широката общественост на педиатрите, общопрактикуващите лекари, общите хирурзи, онколози и други.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на УМБАЛСМ “Н.И.Пирогов”. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на УМБАЛСМ “Н.И.Пирогов”.

Дисертационният труд показва, че докторантът **д-р Петя Иванова Мутафчиева** притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Детска хирургия, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на д-р Петя Иванова Мутафчиева* в докторска програма по „Детска хирургия”

25.01.2020 г.

Рецензент:.....

Проф. Д-р Пенка Стефанова